

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 740-03-1/2021/4

EPA 2120-VIII

Ljubljana, 18. 10. 2021

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 – uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 – ZFDO-F in 81/18 – odl. US) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20), sprejela naslednje

M n e n j e

k Poročilu o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja.

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 61. seji, 29. 9. 2021, obravnavala Poročilo o doseganju ciljev prenove sodnega izvedenstva, sodnega cenilstva in sodnega tolmačenja, EPA 2120-VIII (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

* * *

Predstavnik Ministrstva za pravosodje (v nadaljevanju: predlagatelj) je predstavil poročilo in izpostavil, da so sodni izvedenci, sodni cenilci in sodni tolmači nepogrešljivi za izvedbo sodnih postopkov in jih sodišče pokliče, ko potrebuje njihovo strokovno mnenje oziroma pomoč pri določenih sodnih postopkih.

Zakon o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih (ZSICT) je začel veljati julija 2018 in se je začel uporabljati 2019. Z zakonom so bila končno na enem mestu urejena vsa statusna in organizacijska vprašanja. ZSICT ureja tudi postopke imenovanja izvedencev, njihovo disciplinsko odgovornost, na podlagi zakona je bil ustanovljen strokovni svet, urejen je postopek razrešitev, voden je imenik o strokovnem usposabljanju in drugo.

V ZSICT je bila določena tudi obveznost poročanja Državnemu zboru o doseganju ciljev prenove sistema sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, kot tudi o ustreznosti vključevanja stroke v razreševanja strokovnih vprašanj ter o potrebi po ustanovitvi zbornice.

Poročilo izhaja iz analize uporabe zakona in nekaterih temeljnih institutov v praksi. Poleg poročila sta še 2 prilogi, ki vsebujeta že predloge za izboljšave sistema in za novelo ZSICT.

Predlagatelj je poudaril, da glede na opravljeno analizo doseganja ciljev prenove sistema na Ministrstvu za pravosodje (v nadaljevanju: MP) ugotavljajo, da je bil cilj, da se sistemsko uredijo statusna in druga vprašanja, dosežen. Na MP tako ugotavljajo, da imajo zdaj na podlagi letnih poročil jasen posnetek stanja o opravljenem delu, znan je vpogled v delo posameznih strokovnjakov in v njihovo obremenjenost v odnosu do sodišč in do drugih državnih organov.

Cilj ZSICT je zagotavljati visoko raven izvedenskih mnenj, cenitev in tolmačenj in k temu cilju je veliko prispeval ukrep preverjanja znanja s preizkusom strokovnosti. Prek instituta rednega preverjanja strokovnosti se zagotavlja spremljanje usposobljenosti posameznih strokovnjakov. ZSICT je uredil disciplinske postopke, ki jih, glede na relativno kratko obdobje delovanja zakona, še ni bilo veliko, in ki prispevajo h krepitvi odgovornosti.

MP je imelo v preteklosti veliko težav glede večje vloge stroke pri obravnavi strokovnih vprašanj, ker na drugi strani ni bilo enotnega sogovornika, na katerega bi se MP v primeru določenih dilem ali vprašanj lahko obrnilo. Ustanovitev strokovnega sveta je zato zelo veliko doprinesla k zagotavljanju strokovnosti in učinkovitosti sistema. Strokovni svet za ugotavljanje in razreševanje odprtih vprašanj ustanavlja stalna in začasna strokovna telesa, ki se ukvarjajo z vprašanji, zastavljenimi s strani državljanov, MP ali samega strokovnega sveta. MP za strokovni svet opravlja administrativno delo.

Predlagatelj je priznal, da nekatere rešitve, ki jih je prinesel ZSICT, niso bile najbolj domišljene. Tako se je izkazalo, da je strokovni svet izjemno obremenjen, ker je vprašanj, ki se jih naslavlja nanj, ogromno. Ob pripravi ZSICT se ni pričakovalo, da bo dela tako veliko in je bilo dogovorjeno, da bodo člani strokovnega sveta delo opravljali brezplačno. Ena izmed sprememb v noveli ZSICT bo tudi, da se bo za visoko strokovno delo v strokovnem svetu prejemalo plačilo.

V strokovni javnosti je aktualno vprašanje ustanovitve zbornice sodnih izvedencev, sodnih cenilcev in sodnih tolmačev, ki jo strokovni svet podpira, MP pa je glede tega vprašanja še zadržano. ZSICT sicer določa, pod katerimi pogoji je mogoče ustanoviti zbornico oziroma kdaj je mogoče izdati javna pooblastila določenim subjektom.

MP poudarja, da mora biti cilj, da se doseže boljše in učinkovitejše delovanje sistema in meni, da bi že z izboljšavami obstoječega sistema ta lahko deloval še bolje. Predlagatelj je opozoril, da niti med samimi člani strokovnega sveta ni enotnega stališča o ustanovitvi zbornice, zato se je MP zavezalo, da bo opravilo poizvedbo pri vseh v imenik vpisanih deležnikih, kaj menijo glede ustanovitve zbornice. Dejstvo je, da bodo na koncu vsi plačevali isto višino članarine, pri čemer pa letna poročila in analize kažejo, da imajo posamezni izvedenci, cenilci in tolmači zelo različen obseg dela. Nekateri opravljajo nadpovprečno število nalog za sodišča, drugi pa imajo samo nekaj zadev v letu. Razlog je predvsem v tem, da so določena izvedenska mnenja zelo specifična in le redko pride do potrebe po njihovem mnenju na sodišču. Zato v trenutno pripravljenem predlogu novele ZSICT MP med spremembe zakona ni

uvrstilo predloga za ustanovitev zbornice, vendar pa se pogovori med MP in strokovnim svetom o tem vprašanju nadaljujejo.

Predlagatelj je ponovno opozoril na veliko pomanjkanje kliničnih psihologov. MP glede te pereče problematike išče rešitve skupaj Ministrstvom za zdravje, Vrhovnim sodiščem. Prav tako pa MP preverja dobre prakse v drugih državah. Žal na koncu vedno sledi ugotovitev, da je pri nas na tem strokovnem področju preprosto premalo razpisanih specializacij. V septembra 2021 objavljenem Pravilniku o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih je predvideno, da se za deficitarne poklice, torej tudi za klinične psihologe, višina nagrade lahko poveča za 50 %. V prenovljenem pravilniku so spremenjene tarife za izvedence, cenilce in tolmače in v delu, ki se nanaša na manj zahtevna mnenja je MP v celoti sledil pobudam strokovnega sveta in to kategorijo mnenj v celoti brisal iz pravilnika. V novem pravilniku je tudi jasneje urejeno področje povračila stroškov za dodatno opravljeno delo, npr. v primeru, ko mora izvedenec za pripravo svojega mnenja najeti dodatnega strokovnjaka.

Predlagatelj je na koncu izpostavil, da bodo v noveli ZSICT poleg uvedbe plačila za delo članov strokovnega sveta uredili tudi mandat strokovnega sveta, ki je trenutno samo 2 leti brez možnosti ponovnega imenovanja, med drugim pa bo tudi predlagana ureditev odškodninskega zavarovanja za primere, ko sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače tožijo glede opravljenega dela.

* * *

Komisija se je seznanila s poročilom.

Komisija je v svojih preteklih mnenjih, ki so se nanašala na učinkovitost in uspešnost sodišč že opozarjala na veliko težavo s pomanjkanjem kliničnih psihologov. Leta 2020 je komisija tako v svoje mnenje zapisala, da ponovno poziva k nujnosti urejanja težav s pomanjkanjem kliničnih psihologov ter da so hvalevredni naporji Ministrstva za pravosodje, vendar je problem širši in ga MP samo ne more rešiti. Kadra s področja klinične psihologije ni dovolj, ker ga država ne izobrazí in ker so omejeni vpisi na šolanje. Če se problem ne bo reševal na ravni države, ga ne bo mogoče rešiti. Komisija je izpostavila, da govorimo o družinskih postopkih, ki bi se morali odvijati hitro in zato bi morala biti mnenja in ocene strokovnjakov pripravljena v najkrajšem času. Zaradi pomanjkanja strokovnjakov (kliničnih psihologov) postopki tečejo počasi, povzročajo veliko škodo otrokom in ne sledijo načelu, da morajo biti izvedeni tako, da so v največjo korist otroka.

Na seji komisije je bilo postavljeno vprašanje, zakaj se rešitev s pomanjkanjem kadra ne išče tudi v smeri sklenitve rednih delovnih razmerij s posameznimi kliničnimi psihologi, ki bi svoje izvedensko delo opravljali kot redno službo in ne le kot dodatno zaposlitev.

Predlagatelj je pojasnil, da se je na enem od sestankov, ki jih je imelo MP z Vrhovnim sodiščem in Ministrstvom za zdravje s strani Vrhovnega sodišča pojavil takšen predlog, vendar je prisotna predstavnica Zbornice kliničnih psihologov dejala, da morajo biti klinični psihologi v svojem strokovnem delu vpeti v redno strokovno delo. Morda bi izvedensko delo kot redno delo lahko opravljali proti koncu svoje poklicne

kariere, drugače pa je bilo s strani kliničnih psihologov do takšnega predloga izraženo odklonilno stališče. Predlagatelj je izpostavil, da bodo, glede na dimenzijo problematike, o tem še potekale debate. MP pa čaka še tudi na podroben pregled dobrih praks v državah, kjer nimajo pomanjkanja kadra s področja klinične psihologije, in odgovorov, kako se tam lotevajo te problematike.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Predsednik
Komisije za državno ureditev
Rajko Fajt, l. r.